

Meira frumkent finst ikki

- Eg má onkuntíð sleppa yvir aftur hagar, sigur Tróndur Patursson, sum her greiðir frá ferðini, hann og aðrir hava verið á við báti í Bandahavinum í Indonesiu

RANDI JACOBSEN

MYNDIR:
TRÓNDUR PATURSSON

Fyri fimmu ferð hevur listamaðurin Tróndur Patursson saman við øðrum gjørt einuferð, sum bók verður skrivað um.

Nú eru tvær vikur, síðan Tróndur kom heimaftur.

Hví Tróndur ger slíkar ferðir?

- Tað er ikki fyrri at gera roynsi, tí tað ligur heldur ikki til mín. Tað er heldur ikki fyrri at royna nakað vandamikið. Vóru ferðirnar vandamiklar, so fór eg ikki við. Eg eri farin við fyrri at uppliva nakað, eg kann brúka atur í listini, sigur Tróndur.

Stytttri í sjónum

Henda seinasta ferðin var øðrvísi frá hinum á tann hátt, at teir vóru bara fáar dagar í sjónum í senn, tí teir sigldu frá oyggj til oyggj í Bandahavinum. Teir fóru ikki tvørtur um nakað hav, so óveður var einki at tosa um, heldur Tróndur.

- Tað, sum teir rópa fyrri orkan, er fyrri okkum ikki annað enn eitt litil stormur.

Skipari á bátinum var Tim Severin, sum var skipari á øllum hinum ferðunum. Tróndur verið við á. Fimm aðrir menn vóru við, harav ein var listamaður sum Tróndur, ein fuglafrøðingur og ein fotografur, sum ikki var við allan túrin.

Hinir høvdu siglt ein mánað, áðrenn Tróndur kom umborð. Hann slapp ikki avstað fyrri, tí hann hevði silt arbeiddi at gera í Keyptmannahavn í sambandi við bingufraamsýningina.

Tróndur er meira upptikin av tí, hann upplivdi á ferðini, enn av lívinum umborð og siglingini.

Heitt og vátt

Veðurlagið líkist alt annað enn okkara, heitt og vátt, og tað var nokkso hart fyrri ein føroying.

- Eg vil kortini siga, at tað var ein fyrimurur ikki at hava air-condition umborð, tí harvið noyddust vit at venja okkum við veðurlagið, og tað tók ikki meira enn tvær vikur.

Umstøðurnar umborð vóru góðar, og báturin hevði soviðhútt omaná av bambusi, og dekkið var mestsum tætt. Vætan var tó meira regnið, men har var einki at gera enn bara at lata tað regna, og viðhvørt kom genið væl við í hitanum.

Tróndi fall lætt at liva primitivt, sum tey gera á

hesum oyggjunum, og ongantíð hevur hann verið bangin fyrri at royna fremmandan mat.

Tað var ógvuliga primitivt nógvastaðni.

- Einaferð vit koma til eina stóra bygd, var tað sum

at koma á bygd fyrr í tíðini. Ikki eitt menniskja at siggja. Tað var ikki so løgið, at fólkii ikki vistu seg bein-

anvegin, tí tey høvdu ikki sæð hvít fólk síðan 1946. Fólkii minti um australnegrarar, smátt og hálvmyrkt.

Fleiri ymisk fólkasløg

Nógvastaðni er litið ella vanað samband millum oyggjarnar. Eingin veit rættiliga, hvussu nógvar oyggjarnar í Bandahavinum eru. Tað liggur um 22.000.

Sum teir nærkaðust meg, inlándinum, hittu teir onnur fólkasløg. Teir komu til fólk, sum sá kinsversk út, aðrastaðni indisk, og á Bali var fólkii aftur eitt heilt annað.

Allastaðni vóru fólkinu fiskarar og veiðifólk. Líka sum føroyingar áður kundu livbjarga sær, høvdu teir kúgv, hald kakao- og kokospálmarnar livið í teimum. Ein pálm til hvørt fólk og eitt sindur av jordi, so yvir-liva tey. Kokospálmur gevur teimum mjólk og mjøl, og skalið á kokosnøtinum verður brúkt til togverk og til brenni. Tey hava sukur, og og vín gera tey eisini úr pálmamum. Vinið heldur Tróndur, at hann hevur fingið betri.

Bananir eru við í øllum máltíðum, og tey hava minst 20 sløg av bananum.

- Tey høvdu ongar ognir, men tær hava tey ikki fyrri neyðini. Mat hava tey, og har veksur alt so væl. Tey tóktust vera eydnurik soleiðis.

Umframt kakao og kokus liva tey av rísi, sum tey eru sjálvjargin við. Tróndur slapp at royna tað tiltikna svarta rísið, sum smakkar óføra væl.

- Maturin smakkaði eina-standandi væl, soleiðis sum tey gjørdu hann til. Rísið er ikki sum hjá okkum, tí tey

Ljósið var nakað heilt serligt

brúkað tað fyrst og koyra ymist í. Kryddi hava tey ómikið av. Har gera tey eisini tað óvugta av tí, vit hava lært um matgerð. Sukur og pipar verður blandað saman, og tað riggaði væl.

Kjøti eta tey lítið av. Neyt eru arbeiddjór, og so er tað tað, at hindur ikki eta neytakjøt, tí kúgvinn er heil-ag. Men tað finast annað kjøt enn neytakjøt.

Rotta smakkar væl

- Rottur og hundar eru tað mest vanliga, men nógvastaðni eta tey eisini apur og flogmýs. Skjaldbøka smakkar sera væl.

Tróndur royndi bæði rottukjøt og hundakjøt.

- Rottan var ikki so galin, sigur Tróndur, sum tó vildi hava vissu fyrri, at tað var ein skógarrotta og ikki ein kloakkrotta, hann fekk at eta.

- Hundakjøtið smakkaði eisini væl, minti um rossakjøtið. Hundakjøtið varð fyrst kókað í tveir tímar í kokosmjólk, áðrenn tað varð stókt.

Royndi ikki apukjøtið

Apu smakkaði Tróndur ikki á ferðini, men tað er hann einki harmur um, og hann heldur, hann helst hevði hvept seg eitt sindur við at skulað etið apu, tí hon líkast fólk.

Onkrir umhvørvisfelags-skiparir hava ilt av, at tey eta t. d. apu og hund.

- Tað forargar ikki meg, tí tað er ómikið til av apum, og vit eta eisini t.d. seyðarhøvd, sum onnur fólk ikki vildu funnið uppá at etið.

Hundur, rotta og papa verða sviðin eins og okkara seyðarhøvd, áðrenn kjøtið verður gjørt til.

Sjálðsom náttúra

- Landið er ótrúliga vakurt við vøkrum litum, og serliga tey stóru frumskógirnir hugtøku meg. Á sama hátt sum havið og fjøllini, ið ikki eru rørd av mannahond. Summi trø í frumskógnum vóru yvir 80 metrar høg, nógv mikið til eini fimm hús.

- Tað var nakað serligt at siggja erotiðina í skógnum, hesa blandingina av lívi og deyða, vistfrøðiliga skipanin er so sjónlig. Tað upplivdi ógvusligt og trølsligt, tí tað er so myrkt, himmalhøg trø og næstan botnleys. Næstan sum at vera undir bjørgunum. Á skógarbotninum uddi við sopnum, tí jorðin var so heit. Gar vóru eisini allar

Pálmur vaksa á øllum oyggjunum í Bandahavinum